

1199-8
59

Став странајасса пролетаріјјас,
џтувтџџ!

Вџрлеџанінын ужалыс выль
пырыс комсомџлџаскџџ сорнџјас.

[Бабушкин]

В ѐ Р ѐ В М ѐ С МЕХАЊІІРУІТѐМ

Москва
ПАРТІЗДАТ
1932

Вөрлеңанинын ужалыс выль пырыс
комсомолчјаслы леҕсө серіја — сорнјас
політіческөј да хоҕајственнөј вопросјас
куҕа.

Серіјаас пырөны ташөм нҕајас:

Ленінскөј комсомол јылыс.

Сөветјас — пролетаріат діктатуралөн
форма.

ВКП(б) — рабочөј класслөн партіја.

Пјатілетка ештөдан моҕјас.

Вөр промышленностлөн моҕјас.

Вөр овмөс мехаңізірујтөм.

Уж лучкі оргаңізујтөм вөсна.

Лесохіміја јылыс.

Вөрдор уҕын культплан.

Комсомольскөј політобразоваңнө сетын
тајө серіјасыс нҕајассө лыддыныс-ве-
лөдныс колө татчө індөм серті дорвыв.

Коми-3.
2-1296.

Г.П.Б. в Лнгр. Ц
О.Э. 1932 г.
Акт № 645

ВӨР ОВМӨС МЕХАНИЗІРУЖМӨМ

ПОБЕДАЛӨН ТУЈЫС — СТАЛЫН-ЈОРТЛӨН КВАЈТ УСЛОВЈӨ.

Міјан странаса економікаын вөрлөн зев ыжыд ролыс. Вөр колө міјан гігант строј-кајас вылө. Вөр колө һаһ вөдитан да скөт-виған уна сурс совхозјаслы да уна да сурс колхозјаслы. Вөр колантор донбасса шахтајаслы, Кузбасса шахтајаслы да ізшом перјан мукөд бассейнјаслы. Вөр колө бумага вөчан промышленносты сырјө вылө. Вөр колө пес вылө. Вөрыд — вавода, социалисті-ческөј индустрија гігантјаслы, Магнітогорсклы, Кузнецкстројлы, Тагилскөј гігантјаслы оборудованњө һөбөм вылө. Вөрыд народнөј овмөс быд отраслө колантор.

Вөр промышленностъ успешнөја тыртө вит вога плансө. Гөкыд (тажолаја) промышленностъ кыпөдөмын успехјасыс отсалісны лөсөдны ассыным база техника боксаң реконструкціјалыс. Сің-кө вөр промышленностъ индустриализірујтөм вылө емөс став предпосылкајсыс. Воыс-воө вөр маґерјалсө вө-

чөмыс содö асланым страналы дај экспорт
вылө.

Со некымын лыдпаяс вөр промышлен-
ност продукція содöмыслөн. 1921-öd воын
вөлі вөчөма 1700 сурс кубометр піломатер-
јал, 1931-öd воын продукціяыс кыптис 27 мил-
лон кубометрөз піломатерјалда делөвөј древе-
сіна куза. 1929-öd воын вөлі вөчөма 88 миллион
кубометр, 1930-öd воын 112 миллион да 1931-öd
воын 129 миллион.

Көф і вел јона содö-паскалө вөр промыш-
ленностыд, сөмын сіјө содөм-паскалөмыс
народнөј овмөслы век-на оз тырмы. Народ-
нөј овмөслы вөр матерјал колөм лыдыс ва-
жөн-нін панјис вөр промышленност куза вīt
вога планын індөм лыдсө. Металл, транспорт,
ізшөм, выл стројкајас, керкајас стрөитөм зев
јона корөны вөр матерјал. Вөр матерјалыд-
лөн тырмытөмыс вермас торја участкјасын
падмөдны вīt вога план успешнөја тыртөмсө.

Вескыда колө шуны: вөр промышленнос-
тыд колө бөрө, бөрө колө сы вөсна, мыј
өмөла пөртө олөмө Сталин јортлыс квајт
условіјөсө.

Бөрө колө сы вөсны, мыј техника боксан
ез-на перевооружитчы. Бөрө колө сы вөсна,
мыј научно-исследователскөј мыслыс өмөла-

на ужаліс вөр овмөс реконструкціја куҗаыс.

Міжан уҗјаслөн гігантскөј планыс — мөд вѣтвөса планыс — нөшта уна корө вөрсө вөр промышленностыдыс: вөр промышленностлы колө уна пөв содтыны ассыс продукціјасө социализм стрөйтөм вылө. Вөр промышленностлы колө локтан кык воас сещөм јона воҗө мунны, медем сылөн продукціјаыс тырмас народнөј овмөслы.

Сіҗ-кө (а мыј сіјө сіҗ, һекөд содгысны оз кут), міжанлы междөјдөр збылыс колө бөстчыны вөр овмөс техника бөксаң реконструірујтны.

Сталин јорт, хоҗајствеһикјас совещанһө вылын выльногөн ужалөм јывыд вѣсталиг, торја упор вөчис народнөј овмөс механизирујтөм вылө. Тајө междөјдөр інмө вөр промышленностлы, вөр промышленностыс народнөј овмөсын меде трудојомкөј отрасль-да.

Өні колө сіҗі лөсөдны уҗсө вөрас, медем сені ужалан сөкыд условјөјассө радикалһөја вөлі кокһөдөма, сытөг пыр ужалыс кадрјастө, вообще ужалан вынтө, сөкыд лөө кутны вөр уҗад. „Реконструкціја кадө техника ставсө решајтө“. Вөр промышленност ре-конструкціјаыд ставыс-жө техника сајын. Тех-

ніка отсалас мiјанлы шедöдны пуыҕ ставсö, мыҗ поҕö сыыҕ шедöдны. Техника мiјнöс дугöдас пуыскöд (древесина) варварногөн вöдитчöмсыс. Пөрөдöм пу öнöҕ на мi использујтам сöмын 30%—40% вылö. Мукöдсö мi талалам кокуланым, сiстам, сотам, вöјтам ваö. Техникалы колö дугöдны тајö озырлун таргајтöмсö.

Поҕö öмöј терпитны, медем сещöм ыжыд матерјалнöј ресурсјасыс мунисны мiјан бокö, госуларстеннöј доходлы вöчны сещöм урөн? Техникалы колö вöрыҕ öтходјассö использујтöм кынҕi кыпöдны ужыслыҕ производительностысö. Мiјан вöрын ужыдлөн производительностыс зев-на iчöt. Вөлöмкö, вöрын ужалыслөн Германiјаын уж производительностыс сiҕим пöv вылынжык а Америкаын öкмыс пöv вылынжык мiјанын дорыҕ. Германiјаын Ринко—пилаөн кујим пилитчыҕ пөрөдöны 170 пуöҕ лун. А мiјан кiөн пилитан пилаөн кык морт пөрөдöны сещöм пусö луннас 15—17-öс сöмын. САСШ-ын, Тiхiј океан бердын, кытөн пујасыс гiганткодгырыҕöс, пөрөдчöны сöмын мехаиическöј пилаөн. Фордлөн 90 саиҕтиметр кыза путö пилитöны 20 секундөн.

Мiјан, кинад пилитöмнад, сещöм пусö пөрөдöны кыҕ пöv дыржык

ТУЈЫС ӨҒИ — ТРУДОҒМКӨЈ УЖҒАС МЕХАҒИҒИРУЈТӨМ.

Социализм овмөс вермас победитны да победитас, лоө-кө мијан бур, вылын техника да ужлөн вылын производительность.

Вөр промышленностьлөн могжассө лоө нуөдөма таво, пјатилетка ештөдан воө, да локтан (мөд) пјатилеткаө, кыптас-кө вөрын уж производительностьыс.

Кушөм тујјас емөс вөр промышленность вөзын тајө основнөј могжассө нуөдөм вылө? Ем сөмын өғи туј — трудоемкөј процессјассө механіҒирујтны.

Мыј мијан өні керсө вөрас? Мијанлы оз поҒ ошјысны зев ыжыд успехјасөн, ми зевна матө колым первобытнөј техникатө. Кызидас војас сажын черөн керасим да вөлөн вөрсө кыскалим, сизі і өні киөн пилитчан пила, чер, пу доҒ да крестанскөј вөв вөр промышленностьын ужалан основнөј средствојасыс.

Мијан научно-исследовательскөј мысл тајө ужалан көлујсө перестроитөм куҒаыс зев на еща вөчис. Зев-ңин ми копијаалим Рытивывлыс да Америкалыс достиженьнөјассө. Ғерт, сені омөлыс ңинөм абу — ми некор-на ег чөвтчылөј капиталіҒическөј техникаыслыс буржыкторсө бөстөмсыс да сизө социализм сис-

темао пыртөмсыс. Но та выјын оз-на поэ
еновтчыны.

Міжанлы колө сещөм ужалан көлуј лосөд-
ны, медем локтан војасө-жө панјыны да бөрө
кольны капіталізмлыс вөрын ужалан техникасө.

Кушөм тујјасөд колө мунны вөр овмөс
механізірујтөмыс? Тујыс өті. Сіјөс індіс мі-
жан партіјаным — јон машиннөј станціјас лө-
сөдан туј. Ті быдсөн төданныд социалисти-
ческөј сиктса овмөслыс зев бур опытсө, МТС
лөсөдан опытсө. Сіјө опытыс ујнас ассө
правдајтис. I вот тајө опытсө вөр овмөсө
вужөдөмсө, дерт, кытјастікө вежлалөмөн, колө
решитны хөзјаственнөј профсојузнөј да ме-
са-нын комсомольскөј организацијаслы. Машин-
но-вөр станціјасыд сіјө лооны сещөм ин-
дустріалнөј предпріјаттөјас, кодјас віңасны
механізаціја көлујсө вөрпасталаыс разөдөм-
сыс, шыблалөмсыс, да шымыртасны берданыс
ужалан став процессјасө, медем најө сетасны
медыжыд эффект. Машино-вөр станціјаыслы
колө механізірујтавыны вөр пөрөдөмсө, пі-
литөмсө, кыскалөмсө, став процессө мевоқза
ујсаңыс да ваө леқөмөңыс, лібө көрт туј
вылө здајтөмөңыс.

Вөрлеңан став процессјасө механізірујттөг
мі некыңи өгө вермө бостны став бурсө вө-

рыслыг. Механізаціябыслыг мијан колö бoг-
тны ставсö, мыј поçö бoгтны сы помыг.

Машинно вöр станція вермас лoсöдны вöр-
лезан јон пыружалыг кадрјас, машинно-вöр
станція бырöдас сезонса вöр леçöмсö да
отсалас пуктыны вöгöгöрçöж вöрлезан уж.

Поçны кутас гoжöмнас щöщ вöрсö леçны,
сыын сылөн зев ыжыд преимушествоыс.
Вöрлезан машиннöј станціяыдлыг ужсö поçас
нуны і вöр кылöдöм куça. Вöр кылöдан ужсö
ставсö-жö колö механізирујтны.

ТЕХНИКА ФРОНТЫ—СИÖ КЛАССÖВÖЈ ТЫШ ФРОНТ.

Мыј мијан ем збылыссö?

Емöс сещöм работникјас, кодјас думајтö-
ны, мыј воçö вöртö колö леçны крестана
вынөн, да колхозса да крестана вöвјасөн.
Мукöдыс думајтöны, мыј прöстöј механі-
заціяыд да весіг узкоколејнöј подвеснöј
тујјасыд, тракторјасыд да автомобилјасыд —
сіјö çик нинöм. Мыј öнi-жö колö ставка
вöчны сложнöј механізмјас вылö, вöркыс-
калан паскыд көрт туј вылö. Вескыдвыв
да „шујгавыв“ оппортунизм тащöм елемент-
јасыс виçöдöны, кыçи ескö ордны вöрлезан

уж механизирутмсö, најö падмöдöны партијалыг директивасö пыр ужалыг кадрјас лöсöдöм жылыг да социализм формаа уж лöсöдöм жылыг директива олөмө пöртöмсö.

Правительство сетис бөрја кык воас 300 миллион кымын шайт вөрлезан уж механизирутм вылө. А виçодлыны-кө, кыçи, кущöма ужалисны механизмјаснас, адçам, мыј уна хоçајственнöј организацијас ужалöмаöс јавö некытчö шогмытöма. Шуам Војвыв крајын Јавенгаса Семігороднöј подвеснöј тујјас—кодјасöс таво вöчöма—планнысö тыртисны сöмын 10% вылө. Зев бур мотовозјас сулалöны ужтöг, кöни став условіјöјасыс емöс налы ужавнысö вөрлезанинас. Тракторнöј парк Ленинградса областын тыртис ассыс задаңнöсö сöмын 12% мында. Уралын механизирутм тујјасыс ассыныс планнысö тыртисны сöмын 16% мында вылө. 208 импортнöј механическöј пiлаыс Ленинградса областын кык төлыг мыстi колi сöмын жынјыс; 100-ыс сыпыг щыкi. 80 кубометр пiлитан норма пыдди пiлитисны сöмын 12—15 кубометр.

Мыј вöсна тазi артмö? Öтi кө, мыј механизирутм процессјасөн вескөдлыны кужтöмла, мөдкө, механизмјаскөд кыç сурö некытчö тујтöма вöдитчöмла.

Емөс дерт і зев бур ужјас. Бостам Плевцкса тракторнөј база Војвыв крајыг. Тајө базаас тракторјас төвбыд ужалісны кујім сменаөн, сөмын 20—30 минут сувтөмјасөн (остановка) заправка вылө, посні ремонт вылө-да. Резултатыс вөлі сещөм: база тыртіс ассыс плансө 1932-өд вога јанвар төлысын 120% вылө, мартын 154% вылө. Јі тујјассө төв чөжыс кутісны зев бура. Кык во чөжөн өтчыд выјөз ез вөв подшіпнік расплавітчөм. Базаын лөсөдөма хозрасчот, зев бура пуктөма учот быдлунја ужлыс. Тракторістјас најөвітісны 250—300 шайтөз төлысөн. Тащөм бур резултатјасыс лоіны тајө базаас сыпонда, мыј сені большевікногөн тышкаісісны, медјонасө комсомолецјас Сталін јортлыс квајт условјөсө олөмө пөртөм куза. Тані ужсө пуктісны вылногөн, сујісны мехаңізаціја да овладејтісны техникаөн.

Мыј техника фрнтыд, медеа-һін вөрын, классөвөј тыш нуөдан фронт, сіјө тыдалө сыыс, мыј массөвөј враглөн падрөдчөмыс вөлі век локжык да локжык, быд выл механізм лөсөдігөн.

Трактор база өзтөмјасыд да тракторјастө шыкөдөмыд вөр овмөсын вөлі обычнөј јавлеңнөөн. Сетчө жө сесга вөр наукаын лоіны

сещом „теоретикјас“, кодјас выступајтисны вөр промышленност механізірујтөмлы паныд. Мі дыр огө вунөдөј Орлов, Морозов, Богословскіј да Шуліј профессорјасөс. Огө вунөдө најөс вөр промышленностымы ыжыд омөлсө вөчөм кузаныс.

Сталин јортлөн кывјасыс „Мі-кө ескө мөд-ногөн пуктім овмөсөн вескөдлөмсө, јона воҗжык-кө ескө мі кутчігім техника велө-дөм - овладејтөм бердад, щөкыдҗыка да төл-көн-кө ескө суҗылым, овмөсөн вескөдлөмө, вредіфелјасыд ескө ез вермыны тащөм јона вредітны“ — тајө кывјасыс торјөн інмөны вөр промышленностө.

Вөрлезан фронт вылад классөвөј враг вы-лазкајаслы, буржуазнөј да оппортунистическөј теоріјајасыдлы колан да тырман отпор ез вөв сетөма.

Механізація куза уж паскөдөмкөд, вес-кыдыв оппортунистјасөс, механізаціяјлы па-ныд мунысјасөс ердө петкөдөмкөд щөщ көлө чорыда кучкыны кіаныс „шужавыв“ прожек-торјаслы, кодјас оз колөм кода доңжавны прөстөј ужсө, прөстөј механізаціяјассө, кодјас талун-жө щөктөны архівө сетны чер да піла.

ЕЛЕКТРИЧЕСТВО — ВОРӨ!

Вөрлезан машиннөй станция вөчөмтө өдүр-дан конкретнөй мөгжаскөд щөщ колө меджонасө, комсомол организацијаслы добитчыны решителнөй перелом өнја агрегатјаслыг да механизмјаслыг эффективностсө кыпөдөмас. Торјөн ыжыд ыниманьө пуктыны транспорт средствојас тырвынөн (с полной нагрузкой) да бура ужөдөм вылас. Тани решајтөны делөсө вынјас лучки сувтөдөм-јуклөм, обезличка бырөдөм да хозрасчот вылө вужөм.

Вөрын ужалыг комсомолецјаслы, медгасө сојузө вылөн локтыгјаслөн ужыд помтөм. Тан оз поф катышттөг колны Војвыв крајса комсомолецјаслыг вөрлы електричество сетөм куза ылөмсө. Наукаг маститөй јөз вөлі дөлөны (утверждали), мыј ворын електричество—сјө фантазия, ынөм керігмоз дум.

Но Војвыв крајса комсомолецјас тајө ужас, партија организација өтсөгөн решитисны добитчыны ассыныс да бостчисны вөчны електрификацијаалөм медвоzza вөрлезан-комбинат. Тајө комбинатас кутасны нуөдны опыта ужјас електричествосө вөрө пыртөм куза. Став механизација процессы лоө електрификацијалөма. думыштөј сөмын тащөм електрификацијалөма.

алом вөрлеңан машиннөј-станціја јывсыс, кытөні ток сетөмөн кутасны ужавны пілајас, електровозјас, геңераторјас, кытөні оз ковмы сымында ужалыс кі, да с. в.

Тажө абу-һин мечта: Рытывылын, Америкаын тащөм електрифікаціјаалөм участокјасыс емөс һин. Еффеќтлунныс налөн зев ыжыд. Таво февраль төлысын, Архангельскын вөлі том јөзлөн медвоzza ставсојузса конференціја вөртехніка куға. Сіјө конференціјаыс сетіс подув мыжөд војвывса комсомолецјаслы да шуіс, мыј еңергећическөј овмөсыд вөрлеңан механиңирујтөмад зев ыжыдтөр. Еңергећика базайд вөрад, ломтасјас ыжыд запас пондаыс (пуыслөн шыблаланторјасыс) вермас сетны електроеңергіја ісползујтан ыжыд эффект. Вөра рајонјасса комсомол организаціјааслөн могыс — бостны опытсө Војвыв крајлыс да пракћическі пуктыны вопрос вөр леңан ужсө електрифікаціјаалөм јывсыс. Електрифікаціјаавны колө вөр пөрөдөмсө, кражјалөмсө, вөрпеткөдөмсө трасс дорас, вөрсөвтөмсө, пурјасөмсө.

Со кущөмөс основнөј мојјасыс комсомоллөн техника боксаң перевооружітчөмын. Сөмын, медым нуөдны тајө мојјассө, колө серјознөја пуктыны вопрос асщөр (собственнөј) машина вөчөм јылыс.

А та жылыс быт колө мөвпыштны сыпона, мыј импортлы колө пуктыны пом, сыпона, мыј импортсө оз поџ леџны советскөј вөрө. Вөр овмөсө машина строитөм өнөџ мунис зев жеба. Сижө и гөгөрвоана, өд машина-јассө медвојдөр мијан лоі аслыным вөчны изшом, металл да транспорт отраслјаслы. Сөмын мөд пјатилетканас тајө ужсө колө пуктыны зев паскыда, большевикнога упорствоөн да настојчивостөн.

Вөр промышленностылы талун-жө колө пуктыны вопрос механізація јывсыд да техника боксань реконструкція јывсыд став судтапастанас.

Практическөј ужыс совет заводјасын да мастерскөјын механіческөј агрегатсө вөчөм куџаыс өнөџ на ез џикөџ мезды вөр промышленностөс импортсыд. Öнi тајөс колө пуктыны практическөј рельсјас вылө.

Мијан фабрикајас да заводјас успешнөја вөчөны блумингјас, комбайнјас, дасјасөн јона сложнөј машинајас.

Сіџ-кө, најө вермасны щөщ вөчны: рама-јас, моторнөј пілајас, газогенераторјас вөр леџан ужсө механізаціяалөм вылас. Јарославса заводлөн вөр пілітан рама, — кодi сулалө сөмын 5 сурс шајт советскөј валютаөн,

төдчана буржык Болндер рама дорыс, код сулалө 6—10 сурс шайт иностраннөй валутаөн.

Тажө сөмын медвозда восковжасыс импорт-гыс мынөмын. Возын емөс зев ыжыд гаран-тија, зев ыжыд возможностјас вөр овмөслы тырмымөн социалистическөй индустрија гырыс агрегатјас сетөм кузаыс.

КОТЫРТНЫ МАССАЫСЛЫГ ВОЗМОСТЧӨМСӨ.

Но тажө моҗассө нуөдны он вермы рабо-чөјјас, колхозникјас да медга-нын комсомо-лецјас участвуйттөг. Колө кыпөдны массасө изобретательство вылө. Тагама инициативаыс мијан абу еща. Колө сөмын кужны вескөдны, нөшта кыпөдны сещөм инициативасө. I тани комсомолецјас возын зев ыжыд моҗ.

Вөр рајонјасса ленинскөй комсомол аслас лесотехнической конференција вылас бостис асвылас зев ыжыд моҗ—кутчиҗис шефавны вөр промышленность механизируютөмын.

думајтам, мыј сижө-тажө моҗсө нуөдас. Од кутчиҗлыны вөр овмөс техника боксаң ре-конструкция динө, кутчиҗлыны сөмын куш өтө фејерверк ради—сижө лоө моҗсө не нуөдөм.

Колө техника боксаң перевооружитан уж-сө вөчны болшевик самөн (настойчивостөн). Секи техника боксаң бөрө колөм участокыс—

вөр промышленностъ — сетас тырмымөн вөр быдмыс народнөй овмөслы гйгантскөй потребностъжассө могмөдны. Секи ми кокнөдам вөрлеқан уж условіөжассө да секи ми сещөма кыпөдам уж производительностсө, мыж капиталистическөй рационализацијалөн петкөдласжасыс јона бөрө коласны.

Колө төдвылын кутны, мыж вөр промышленностъ СССР-ын воыс-воө јонжыка петө паскыд индустрија туж вылө. А капиталистическөй вөр промышленностъ көни кыз вөрсө кералөма-нин, воыс воө чинтө ужсө. Тани народнөй овмөс мукөд областјасын моз-жө тыдалө преимуществоыс Советскөй Социалистическөй системалөн капиталистическөй система возын.

Міјанлы сетөма зев ічөт кад капиталистическөй странајасөс техніка да економіка бокван панјынысө. Сөмын міјанлы тужсө вөтөднысө індөма да сіјө главнөјыс.

„Главнөјыс өні сыын, медым вөлі большевиксама јона зільөм (желание) овладејтны техникаөн, производство наукаөн. Сөлөмыс тащөм зільөмнас быдтор пофө шедөдны, ставсө пофө венны“ (Сталин).

Гіжіс Е. Бабушкін.

Инд. № 5409.

ЈУРИНАЛЫГ

Листбок

Победалөн тујыс—Сталин јортлөн квајт усло- вијө	1
Тујыс өтi—трудојомкөј ужјас механизирутөм .	5
Техника фронтыд—сijө классөвөј тыш фронт .	7
Електричество—вөрө	11
Котырты массаислыг возмөстчөмсө	14

Редактор *И. И. Пыстин*. Техредактор *Н. В. Киселев*. Слана
в производство 29/VI. Подписана к печати 27/VIII-32 г. Партиздат
№ 1604. Формат 62×94/32-1/2 п. л. 36.032 зн. в п. и. Уполном.
Главлита № Б-22973. Тираж 4000 экз. Зак. 891.

17-я тип. треста „Полиграфкнига“, Москва, Шлюзовая наб., 10.

доныс
Цена

6 ур.
коп.

33747

	Коми-3
	2-1296

Е. БАБУШКИН
О МЕХАНИЗАЦИИ
ЛЕСНОГО ХОЗЯЙСТВА
беседы для комсомольцев
новичков лесоразработок

На коми (зырянском) языке

ПАРТИЙНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
Москва, центр, Кузнецкий Мост, 7.